

er alleen-
van hetgeen
der kerk; het
verschillende
kringen"; ter-
over die din-
nieren op te

als kerk er-
aan „we-
(waar is in-

ons, kinderen,
estraft wordt.
is wet te ver-
n, te bagatel-
van ons met
ALLE geboden
ZAAM zullen
van Chris-
ristelijk leven,
chtig, als b.v.,
aan het koop-
kinderzegen,
den beelden-
men over de
enken moet,
zwakheid van
ver SPREKEN
aan, dat wij
p aan de orde
arding".

erkerkelijkheid
nigingen langs
roveren. Waar-
kennen, als ik
odra hij zegt:
OP TIJD be-
et aan ons be-
niel aan een
rderheid, maar
woorden staat:
veel als niet-
bepaalde situ-
ke posities kun-
er knieuwru-
organisatie
or in de plaats
hen wel on-
od in Zijn
rmden naam
Idellijk, dat
et probleem
n. Dan wordt
iek in de chris-
vroomheid, of
godsdienstige
ese, piëtistisch
anders, maar
riek. Dan wordt
actie genoemd
van „algemeen-
n, van huma-
Wij zijn den
ant gelijk men
er naties zijn,
k zijn, als er
n de vraag, of
en wringt, den
ieuwste „kerk”
ijwel allen, ge-
juist als voor-
uk reeds lang

trijd; want dan
ar is het recht
m? Dan wor-
elf aan de orde
it het al-of-niet-
en, of men ten
der verharding
ng. Evenals
stellen van de
K-naam te voe-
f wij met onze
lijkheid ons ver-
HEDEN is het
od opgelegd.
omaten ALS
van toelating
hoorzamen, die
zijn, gelijk een-
a „afzonderen”
rgadering; zoo
en de Kurios
op weg zijnde
voorzitter niet
peech, die aan

of gij broeders
IN der vergade-
ik lees u het
m. Gij zult den
ellijk gebruiken.

Menschen, er is een woord, dat men spelt:
kerk. In dat woord zit de naam Gods. Zijn
hoogste naam. Want de Naam van Jahwe uw God
is ten volle uitgestort in den naam van Kurios,
den verhoogden Christus, die zich niet laat be-
spotten. Ook niet door veramerikaniseerde neder-
landers, die „the profit of religion” hebben be-
studeerd.

Pauze.

Menschen, wij moeten den naam van Jahwe—
Kurios, uw God, niet ijdelijk gebruiken, ook niet
in de „kerk”-benamingen.

Pauze.

Menschen, wij moeten den naam kerk niet ijdel-
lijk gebruiken, want Jahwe—Kurios zal niet on-
schuldigh houden, die Zijn naam ijdelijk gebruikt.

Een halfuur stille.

Vervolgens schifting. Schifting in de praktijk
der gevallen beslissingen tusschen broeders en niet-
broeders; zusters, en niet-zusters. Daarna gezond-
making, en de ontdekking, dat men was gekomen
een mijlpaal dicht bij de parousie.

Vruchten der verleugening.

Iemand zendt mij de volgende advertentie:

Gewijzigde oproep.
Rijssen.

Wegens uitbreiding wordt met ingang van 1 Jan.
1932 gevraagd aan de Chr. School, Banisweg 40 te
Rijssen, uitgaande van de Ger. Gem. o. h. Kruis en
de Ger. Gem. een

Onderwijzer of Onderwijzeres

(in bezit van acte N. H.), Geref. Gem. o. h. Kruis;
Ger. Gem.; Ned. Herv. (besl. Ger. beg.) of Chr. Geref.
Nieuwe school. Moete omgeving.

Brieven met en om inlichtingen z. sp. m. aan het
Hfd. d. Sch. H. KATTENBERG Jr, Banisweg 38.

Dit is nu de vrucht der verleugening. Dit is nu
het resultaat van de stelselmatige weigering van
gehoorzaamheid en ook van samenwerking (om te
beginnen in een eerlijk uitvechten van geschil-
djes in de pers), zooals we die zien van de zijde
der christelijk-gereformeerden, oud-gereformeerden,
sommige quasi-gereformeerde hervormden. Ieder die
zich gereformeerd noemt, is goed, maar de gere-
formeerde kerken hebben geen goed materiaal. De
vraag, of men gehoorzaam is aan Gods wet
in-zake de kerk, is hier officieel buiten
geding gelaten. Zie een artikel van mijn hand, elders;
deze advertentie bewijst, dat zulke artikeltjes niet
al te lang meer een slag in de lucht kunnen heeten.

De advertentie komt voor in Chr. Schoolblad
„Onze Vacatures” van 17 Sept. 1931.

En nu vraagt er weer iemand: kom, hebt u
nu nooit gehoord van de pluriformiteit der kerk?
Is nu de vrucht der verleugening?

Wie is nu de vredesman? Die de kwes-
ties behandelt, of die ze met dit resultaat
dood-zwijgt?

K. S.

„Gereformeerd”.

Nog steeds in verband met wat ik hier schreef
over den naam „gereformeerd” zijn mij enkele
vragen gesteld, o.m. door ds J. J. Buskes. Gaarne
zal ik daarop trachten te antwoorden; maar men
moet even geduld hebben.

K. S.

Ina Boudier-Bakker en haar werk.

III.

In de inleiding op deze artikelenserie noemde
ik als het tweede punt dat van beteekenis is bij
een beschouwen van literairen arbeid de schrijvers-
ontwikkeling.

Een nagaan van deze ontwikkeling bij Ina Bou-
dier-Bakker levert dan ook voor ons onderwerp
belangrijke resultaten.

Ina Boudier-Bakker begon in 1902 haar letter-
kundigen arbeid met toneelwerk, het stuk „Ver-
leden”. En, ofschoon ze als romanschrijfster haar
naam vestigde, het toneelspel bleef haar aan-
trekken. Tusschen „Armoede” en „het Spiegeltje”,
haar twee bekendste romans, verscheen het too-
neelstuk „Het hoogste recht”, en enkele jaren ge-
leden, na vele andere romans weer, „Springvloed”.
Het dramatische loopt dus als een ader door heel
haar rijke productie heen. Zelf verklaarde ze aan
André de Ridder, die haar kwam interviewen¹⁾,
„het toneelmatige zit vanzelf in mijn werk”.
„Maar”, aldus voegde ze er onmiddellijk aan toe,
„wanneer ik het probeer, verzelf ik op de klip, on-
wilkeurig steeds te verlijnen, te veel uit te wer-
ken, en daar is het toneel minder voor geschikt.”

Als zoo dikwijls geven hier de woorden van de
Auteur zelve ons het juiste inzicht in wat we
constateeren: het dramatische loopt door heel haar
productie, behoort dus tot haar „stijl” en toch
is het ondergeschikt aan den roman en de no-
velle. Welnu, een als toneelstuk opgezet werk
wordt als vanzelf een roman, omdat niet in het

actieve de kracht van Ina Boudier-Bakker ligt,
maar in de analyse. De handeling is voor haar
altijd secundair, reflex van wat er van binnen, in
de ziel, gebeurt of gebeurd is. En aan den ande-
ren kant is die handeling voor haar ook weer een
onmisbaar ding, omdat ze daaraan haar gege-
vens moet ontleenen voor dieper onderzoek. Van-
daar dat ze zegt, dat het toneelmatige vanzelf in
haar werk zit.

Deze verhouding is wellicht duidelijk te maken
met een eenvoudig voorbeeld. Als een dokter bij
zijn patiënt koorts constateert, is die koorts hem
bewijs, dat er met dien zieke iets niet in orde is;
hij ziet die koorts slechts secundair, als reflex.
Maar aan den anderen kant neemt hij er ook weer
nauwkeurig nota van, omdat de graad en de be-
weging van die koorts hem gegevens verstrekken
omtrent het eigenlijke ziekteproces. Die koorts hoort
dus bij de ziekte en is toch de ziekte niet. Zoo
ligt het dramatische, het toneelmatige in den aard
van Ina Boudier-Bakker's werk en is toch het
essentiële daarvan niet. Zoo komt het, dat we
telkens toneelstukken vinden in de rij van haar
geschriften en dat haar betoekenis toch ligt in
haar romans. Deze dienen we dan ook nader te
beschouwen.

In de romankunst van Ina Boudier-Bakker, die
chronologisch over ruim 25 jaren loopt, zijn drie
perioden te onderscheiden:

- een periode van romantiek,
- een periode van realisme,
- een periode van zielkundige ontleding.

De romantiek-periode is de eerste. Ze duurt van
1902—1904 en omvat drie geschriften: *Machten*,
Verleden, *‘t Beloofde Land*.

De realisme-periode is die van den overgang,
valt chronologisch plm. 1904 en daaruit dateert
eigenlijk slechts één geschrift: „Wat komen zal”.

De periode der zielkundige ontleding is die der
kracht, de grootste, de belangrijkste, beginnend
1905 en door alle evoluties van den tijd rustig
zichzelf blijvend. Alle verdere geschriften zijn uit
deze periode, maar er zijn, zooals bij elke be-
wegende lijn, eenige hogere punten; die worden
gevormd door *Kinderen* (1905) — *Armoede* (1909)
— *Bloesem* (1912) — *‘t Spiegeltje* (1917).

Deze laatste roman vormt het beginpunt van een
op zichzelf staande lijn, die in zekeren zin een
vierde periode zou genoemd kunnen worden, maar
dan alleen in zoverre, dat het onderwerp van be-
handeling verandert, niet de wijze van behande-
ling. Die lijn is dan die van *‘t Spiegeltje* (1917) —
De Moderne Vrouw en haar tekort (1921) — *Moeders*
(1923) — *Twee voeten* (1928) — *Tooverlan-
taarn* (1929) — *De Klop op de Deur* (1930).

Bezien we elk van deze perioden iets nauw-
keuriger.

De romantiek-periode is die van het debuut,
het begin. De fantasie, die overwegend was in
de droomen der kinderjaren, speelt nog een groote
rol, evenals de symboliek, die weerspiegeling is
van buitenlandschen invloed. Het voornaamste
boek van deze periode is „Het Beloofde land”,
dat de Ridder in zijn interview terecht aldus karak-
teriseert: „de ware menscheijkheid van de ge-
danten, die in deze boeken verschijnen, ligt te-
veel verborgen achter het mysterieuze, het fan-
tastische van de schepping: ‘t zijn zware, maar vage
schimmen.”²⁾

In de boeken van dezen romantischen tijd vinden
we ook nog de onwaarschijnlijkheden en de toe-
valligheden van het beginnerswerk. Heel het ge-
geven van het toneelstuk „Verleden” b.v. is een
onwaarschijnlijkheid. Dolf Verduin, de hoofdper-
soon, is in Amerika tot verduistering gekomen en
heeft daarvoor met gevangenisstraf geboet. Na dien
strafdijs komt hij terug naar Holland en vindt in
de liefde van een hem trouw gebleven meisje
weer de kracht om zich op te heffen, te meer,
daar van zijn daad daarginds niets is bekend ge-
worden buiten kring der familie. Maar nu is het
zijn vader, die zijn ondergang veroorzaakt, omdat
die niet kan laten varen zijn wantrouwen in Dolf
en dat altijd weer laat blijken. De bedoeling van
het stuk is, te doen zien, dat de geestelijke druk
van het verleden machtig genoeg is, om iemands
leven voor goed te ververven. Maar die bedoeling
wordt vrijwel krachteloos gemaakt door de on-
waarschijnlijkheid in de houding van den vader.

Diezelfde onwaarschijnlijkheid vinden we ook in
„Machten”, in het verhaal van de oude moeder,
die niet sterven kan, zoolang ze niet gehoord heeft
het geluid van den eersten stoomhamerslag in
de fabriek, ten teken, dat de werkstaking is ge-
eindigd.

‘t Is duidelijk, dat de fantasie in dit alles een
te groote rol speelt en dat te weinig inzicht in
werkelijk levensverhoudingen de Schrijfster par-
ten speelt.

„Het Beloofde Land”, het hoogtepunt van deze
romantiek, is tegelijk het einde ervan. Van Cam-
pen zegt, dat dit boek de hoogste apotheose is van
wat invloed vermag, maar dat ze dien daarmee
tegelijk nitschrijft en voor goed kwijt is.

Het volgende boek „Wat komen zal” bewijst dat.
Daar is metterdaad realisme gekomen in de plaats
van romantiek, daar is levenswerkelijkheid in de
plaats van symbolische abstractie. Maar „het ge-

val” zelf, dat in dit boek wordt beschreven, is
nog vlak, zonder diepgang, en toevalligheid moet
nog het gebrek aan psychologisch inzicht vergoe-
den. Men kent wellicht het geval: een flinke jonge
man, Vos, wil een meisje vragen, dat hij liefheeft.
Maar hij weet niet, dat dit meisje, Trees Stolk, tot
een ander in betrekking heeft gestaan en moeder
is. Als hij dat hoort, is hij diep teleurgesteld en
kan er niet toe komen, zijn plan ten uitvoer te
leggen, hoeveel strijd hem dit besluit ook kost.

Dat is realisme — alledaagsch wel, maar toch
werkelijkheid, puur sang. En er zit een psycho-
logische zijde aan de zaak: de vraag, wat nu bij
den jongeman den doorslag zal geven, zijn liefde
of zijn teleurstelling. De Auteur dus, die dit „geval”
te behandelen krijgt, zal het zielelebeuren van
dien Vos moeten ontleden en dan komen voor de
analyse van tweeërlei strijd: dien van zijn liefde
tegen zijn teleurstelling en afkeer, dien van zijn
afkeer tegen zijn liefde, een strijd, die ten slotte
in één daad, een besluit, hoe dan ook, zijn oplossing
zal moeten vinden.

Maar hier komt nu het vlakke, het gebrek aan
psychologisch inzicht voor den dag. De Schrijfster
vermag deze worsteling nog niet uit te beelden
en vindt dan de oplossing in een gelukkige toe-
valligheid: de mededinger, vader van Trees' kind,
sterft, het kind sterft zelf ook en nu is Trees
weer geheel vrij, om een nieuw leven te beginnen.
Literair gezien is dus dit boek in zijn hoofd-
zaak zwak. Maar daar staat direct tegenover, dat
in allerlei details zoo duidelijk het Schrijfsters-
talent naar voren komt, en van sommige neven-
figuren de psychologische analyse zoo goed is,
dat men toch met dit boek een nieuwe periode in
de ontwikkeling van Ina Boudier-Bakker ziet be-
ginnen, die goede beloften heeft en de vervulling
van die beloften zelfs als dichtbij doet verwachten.
Voortreffelijk b.v. is in dit boek de tekening van
het met slimmigheidjes Trees' schande willen be-
dekken, bij haar moeder en haar zuster, die het
doen voorkomen alsof het kind het dochtertje is
van een elders overleden zoon en broer. Dat is rea-
lisme van het echte soort. En even voortreffelijk
is de uitbeelding van de oude bes, bij wie Trees
voor de geboorte van haar kind verborgen gehou-
den wordt. Dat is psychologische ontleding van
het echte soort. En dus komen we tot de conclu-
sie, die we straks als feit stelden: dit boek is een
overgang en de periode, die er door vertegenwoor-
digd wordt, een overgangsfase.³⁾

Dat realisme zal blijven, maar dan verdiept en
zuiverd en dat beteekent het begin van een nieuwe,
derde periode, die van psychologische
kracht.

Daarover in een volgend artikel.

C. T.

¹⁾ Zie „Den Gulden Winckel”, 1915, p. 49 vlgg.

²⁾ Wie over dit alles meer wil lezen, verwijs ik naar het
reeds genoemde artikel van M. H. van Campen in „Neder-
landsche Romaniciëres”.

HET BOEK VAN DE WEEK

Benjamin Breckinridge Warfield, Calvin and
Calvinism, New York, Oxford University
Press, 1931.

Nog veel te veel heerscht onder onze Gerefor-
meerden de meening, dat er eigenlijk alleen in
Nederland zuiver Calvinisme te vinden is. In Ame-
rika en Zuid-Afrika ook nog wel, maar dan toch
feitelijk alleen bij hen, die van Hollandsche af-
komst zijn.

Dat er zoo gedacht en gesproken wordt, is een
droef gevolg van de verbroken eenheid. Eerst in
de laatste jaren begint er weer eenig verband te
komen tusschen de Gereformeerden hier en elders
en het is merkwaardig, dat juist in ons land de
Gereformeerden wonen, die van zulk een verband
niet willen weten. En de oorzaak daarvan blijkt
altijd weer te zijn, dat men oordeelt er alleen maar
slechter van te kunnen worden.

We zijn zoo wel heel ver verwijderd van de
Dordtsche Synode, die we anders nog al eeren,
waar officiële afgevaardigden van tal van kerken
tegenwoordig waren. Het behoeft althans niet van
te voren voor ons vast te staan, dat er van al die
Gereformeerde in het buitenland niets is over-
gebleven.

Het tegendeel is waar. Met name in Engeland
heeft de Gereformeerde kerk in de zeventiende
eeuw een bloeiperiode doorgemaakt, zeker niet min-
der dan in ons vaderland. En gelijk in Nederland
veel te gronde ging, maar er door Gods genade
toch ook een groep trouw bleef aan de Gerefor-
meerde belijdenis, zoo is het in Engeland geweest
en in het met Engeland nauw verwante Amerika.
Ook in de Presbyteriaansche kerk aan beide zijden
van den Oceaan sloop het modernisme binnen.
Maar dat stuitte op verzet niet het minst bij die
kleine groep, die van ganser harte aan de be-
lijdenis der vaderen trouw bleef.

Die kleine Gereformeerde groep heeft ook in de
negentiende eeuw zijn theologen gehad. Godgeleer-

den, die in Nederland tot Nederlands eigen schade, wel eens al te weinig bekend zijn. Een van hen, een van de uitnemendste, was de Amerikaansche hoogleraar B. B. Warfield, dien men den Kuyper, of als men let op het karakter van zijn werk, beter den Bavinck van de Presbyteriaansche Kerk in Amerika kan noemen.

Hier volgen eerst eenige levensbijzonderheden, ontleend aan de Christelijke Encyclopaedie. Warfield werd geboren in 1851 en overleed in 1921. Hij studeerde behalve in Amerika ook in Duitschland. Eerst was hij hoogleraar in de exegese van het Nieuwe Testament aan het Western Theological Seminary. Sinds 1887 hoogleraar in de systematische theologie te Princeton, alwaar hij de Gereformeerde dogmatiek onderwees. Hij had de Gereformeerde belijdenis hartelijk lief en was een man van grooten ijver en bekwaamheid.

Voor zoover ons bekend is, heeft Warfield geen groot werk geschreven. Maar uit zijn pen kwam een groot aantal keurige tijdschriftartikelen, vooral over dogmatische en Nieuwtestamentische onderwerpen. Na zijn dood werkt een commissie om die artikelen gebundeld uit te geven. En het vijfde deel van de reeks, dat evenals de andere deelen op zichzelf volledig is, ligt thans voor ons.

Gelijk de titel aanduidt geeft dit deel artikelen over Calvin en het Calvinisme. Ik zou die artikelen dadelijk in twee deelen willen verdeelen. Tot de eerste reeks breng ik een viertal en wel die handelen over Calvijn's leer van de kennis van God, Calvijn's leer van God, Calvijn's leer van de Drieëenheid, Calvijn's leer van de Schepping. Een tweede groep omvat dan drie artikelen, onder de titels: Johannes Calvijn, de man en zijn werk, Calvinisme en Over de letterkundige geschiedenis van Calvijn's Institutie.

Iets over de eerste reeks artikelen te schrijven is zeer moeilijk. We zijn zelf Gereformeerd en eeren Calvijn als onzen geestelijken vader. Daarom wanneer we deze artikelen van Prof. Warfield over de leer van Calvijn lezen, dan zijn we thuis. We stemmen toe, wat we in ons opnemen. Een beoordeeling is alleen mogelijk na een uiterst nauwgezette studie van Calvijn, want het komt op de kleinigheden aan. Heeft Warfield Calvijn goed beoordeeld? In het algemeen zeg ik, zeer zeker, gesteld, dat wij Calvijn goed beoordeelen. Verder kan ik hier niet gaan. De bedoeling van Warfield was de leer van Calvijn bekend te maken aan hen, die haar niet meer kenden. En daarin is de Amerikaansche geleerde zeker geslaagd.

Het is wel eens aardig vergelijkingen te maken. Het artikel over de kennis Gods spreekt ook zeer uitvoerig over de inspiratie. Dezer dagen promoveerde aan de Vrije Universiteit Dr D. J. de Groot met een proefschrift getiteld: Calvijn's opvatting over de inspiratie der Heilige Schrift. Zie ik wel, dan komt — ik spreek over de hoofdzaken en niet over kleinigheden — het oordeel van Dr de Groot met dat van Prof. Warfield overeen.

Een ander karakter draagt de tweede reeks der artikelen. Ik stel voorop, dat ik ook hier niet over kleinigheden spreek en er niet voor in sta, dat er in de beweringen van Prof. Warfield niet eens een onjuistheid is ingeslopen. Om dat te kunnen uitspreken moet men man van het vak zijn, en al wat Warfield deed, zelf doen of hebben gedaan.

Het eerste artikel geeft een mooi overzicht over het leven en het werk van Calvijn. We hebben zeer onlangs naar aanleiding van 't boek van Dr Meeter gesproken over het karakter van het Calvinisme. Daarover handelt kort en krachtig (het stuk is oorspronkelijk een Encyclopaedie-artikel) het zesde der hier gebundelde artikelen. Het doet goed te merken, dat de Amerikaan Warfield ook Nederlandse werken kende en gebruikte. Dr Kuypers Stone-lezingen heeten an admirable statement. Mij persoonlijk boeide vooral het laatste artikel, dat verlicht met een groot aantal prachtige facsimiles, de geschiedenis van de uitgaven en vertalingen van Calvijn's Institutie verhaalt. Dit stuk bevat heel wat, dat den meesten van ons minder bekend zal zijn, terwijl de andere artikelen zich meer op bekend terrein bewegen. Nauwkeurig worden hier allerlei drukken beschreven en besproken.

Vraagt men naar de beteekenis van dezen bundel opstellen van Warfield, dan zou ik willen zeggen, die is deze, dat hier in een wereldtaal een aantal goed geschreven en goed gedocumenteerde opstellen over Calvijn en het Calvinisme worden geboden. Dat is van groote beteekenis.

Maar er is nog een punt te noemen. Er is een strijd om Calvijn. Wie verstaat Calvijn goed? Kuyper, Haitjema, Barth, Brunner? Ik voor mij ben door dit boek van den Amerikaanschen geleerde bevestigd in de meening, dat Kuyper zich met meer recht Calvinist noemde, dan anderen, die ook op dien naam aanspraak maken. Daarom is dit boek van de hand van één, die niet van de Nederlandsche „Neo-calvinisten" afhankelijk is, ook voor Nederland van groot belang.

F. W. GROSHEIDE.

II PERSCHOUW II

Waar wordt „gescholden“?

In het „Algemeen Weekblad“ wordt door Ds Noordmans geschreven over een medewerker aan hetzelfde blad, naar aanleiding van diens uitlatingen over het Barthianisme. In het algemeen heeft de volgende opmerking van Ds Noordmans wel iets te zeggen:

De steller van het stukje heeft blijkbaar verdriet beleefd van de jongste theologische evoluties. Hij spreekt over schelden en razernij. Wie? Waar? Ik herinner me niet, dat in de theologen-wereld ten onzent zoo iets heeft plaats gehad als omstreeks het jaar 80 in de letterkunde.

Inderdaad, de theologen hebben den naam van „schelden“; dies draaien vooral de irenische heeren „van de Kunst“ — den goeden niet te na gesproken — dan ook hun pas gefotografeerde hoofd zeer zichtbaar om, zoodra zij, op weg naar de plaats, waar zij „uit eigen werk zullen lezen“, er een van dat theologenslag tegenkomen. Maar, niet alleen omstreeks '80, doch ook nog nu, wordt nergens meer „gescholden“, dan in hun kring...

Barth niet meer in de mode?

Bovenbedoelde medewerker v. h. „Alg. Weekbl.“ (de schrijver van „Oog en Oor“) had beweerd, dat Barth niet meer in de mode was, en het Barthianisme alweer uit den tijd. Zijn opmerking, tegen welke Ds Noordmans in verzet kwam, wordt thans aldus toegelicht door den auteur zelf:

Het is bekend, dat er modeverschijnselen bestaan. Bepaalde boeken, zooals het boek van Spengler e.a., worden een tijd lang door allen geprezen, en daarna vergeten. Bij uitingen als deze kan men dit modieuze verdragen. Maar het wordt uitermate pijnlijk en volstrekt onaannemelijk, zoo niet erger, wanneer het getuigenis van een groep mannen door een meerderheid die dit getuigenis eerst als Godsgetuigenis heeft geëerbiedigd, op precies dezelfde wijze wordt behandeld. Toch is dit geschied. Een gansch zeer groot heil beweerd door Barth's getuigenis van het Woord van God te zijn gegrepen. Wie bezwaren had, werd hij Van der Palm en Beets ingedeeld. Nu is Barth bij de meesten hunner niet actueel meer. De opmerking is dus volkomen gewettigd, dat de massa der zoogenaamde Barthianen meer begrip bleek te hebben van het modieuze dan van het existentiële.

Als Elia of Johannes de Dooper terugkeerden, zouden zij tegenwoordig na een tijdje ook niet actueel meer zijn.

Precies als in de bioscoop.

Natuurlijk heeft de schrijver gelijk, als hij beweert, dat er menschen zijn, die louter uit modezucht grepen naar Barth. Dat hebben wij zelf in dit blad ook gezegd; maar toen deden wij dat in een bepaald verband, en daarom was dat toen erg onbehoorlijk van ons, en werd het natuurlijk niet geloofd, totdat het dan nu in een „algemeen“ blad, dus zonder dat lastige bepaalde verband, gezegd werd...

Maar dat voor het overige het Barthianisme voorbij is, daarvan gelooven wij niets. Daarvoor is het veel te „algemeen“, veel te „verbindend“, veel te „gemakkelijk“, en in die gemakkelijkheid zoo onschadelijk voor de reputatie, omdat het immers roept tegen alle gemakzucht? Bovendien zijn er ook nog ernstige Barthianen, die weten, wat zij willen. Wie weten wil, of het Barthianisme voorbij is, moet maar eens een poosje leeringen van Barth op hun preekstoel hooren. Of maar eens hun „meditaties“ in buitenlandsche kerkbladen lezen. Een duitse dominee schreef wel in de „Christliche Welt“, dat een dominee op het platteland niet veel aan het Barthianisme heeft in zijn preek, maar we gaan toch immers tegenwoordig verloren vanwege gebrek aan platland? We worden allemaal stad. En de „stad“ leeft altijd van het laatste nieuwtje; ook de stichtelijke wijk in de „stad“. Die „stads“wijk heet „kerk“, het stadsbestuur zegt het zelf. En nu vraagt héel de stad al minder naar houvast; ze wordt er al banger voor. Daarom zal het Barthianisme nog een toekomst hebben, met kwade gevolgen; gevolgen, waarvoor slechts ten deele Barth zelf aansprakelijk is. En voor een zeer groot deel het „algemeene“ volk aansprakelijk is. En alle lieden, die, al of niet achter Barth of onze „interkerkelijken“ aan, bang zijn voor elk bepaald verband.

Vrijzinnig protest tegen een onjuiste onderscheiding.

In „De Hervorming“, vrijzinnig, wordt gerecenseerd een kinder-kalender 1932:

Op de achterzijde van het schild krijgen wij twee proeven van bewerking: voor iederen dag een korte tekst of spreuk, met een kleine toelichting of een beknopt verhaaltje. Een luidt aldus: „God liefhebben bestaat niet in trouw naar de kerk gaan en bidden en psalmen zingen, maar in het blijmoedig aanvaarden van wat je wordt opgelegd, in het helpen van anderen, in het trouw vervullen van je werk en je plichten — ook de allerkleinste kleinigheden — en goed en waar en standvastig te zijn.“

De redacteur, Ds Drijver, zegt hiervan:

Een bekend emeritus-predikant, die op catechetisch terrein zijn sporen zeker verflend heeft, heeft in een brief aan onze redactie zijn afkeur uitgesproken over

het negatieve eerste deel van dit kinderpreekje. „Er is — merkt hij op — al meer dan vijftig jaren in dien geest gepreekt en geschreven, zeer tot schade van het gemeentelijk leven“. Allerlei groepen — gaat hij voort — zien wel de beteekenis van bijeenkomsten op den Zondagmorgen en van het onderhouden van vormen in.

Inderdaad, de gewraakte aanhef van het stichtelijk woordje op 10 November had beter anders geluid. Luther, op wiens geboortedag het aan den wand verschijnt, zou zooals het er nu staat, meer voor het tweede dan voor het eerste gedeelte gevoelen. Het gevaar is niet denkbeeldig, dat vrijzinnige ouders, die met hun kinderen de blaadjes lezen, op 10 November versterkt worden in hun gewoonte niet of zelden ter kerke te gaan.

O.I. is het wel eens goed, zulke klanken (ik bedoel: van dien kalender), die we thans nog naast onze deur vernemen, en och, ook wel binnenshuis, te hooren afwijzen juist van vrijzinnige zijde. Een gelukkige reactie. Indien toch het „kerkgaan“ (goed verstaan) behoort tot „wat je wordt opgelegd“, dan is de vermaning: „ligt niet in kerkgaan, maar in doen wat je opgelegd wordt“, even onjuist gedacht, als b.v. deze: „je vader liefhebben, dat bestaat niet in 'smorgens hem goeien dag te zeggen, maar in datgene te doen, wat een kind betamelijk is“.

Veronderstelde wedergeboorte.

In Middelharnis is aan het eind van een langen weg van domheid en theologische verdwazing een christelijk-gereformeerd kerkje verzeen. Wat nu het speciale daarvan is, och, dat heeft niemand van 't nieuwe kerkje in onze ooren geprofeteerd. Men gaat nu eenmaal varen onder christelijk-gereformeerde vlag, en vlag-inscripties worden door nette menschen niet aan wetenschappelijke exegese onderworpen, zoo men weet; in „wetenschap“ kun je God niet dienen, want weten is een kwestie van het „hoofd“, en God heeft alleen „harten“ geschapen; hoofden en hersenen en zulk spul komt van een lagere demijurg, daar kun je God heelemaal niet mee dienen!

Natuurlijk werd het nieuwe kerkje met zeer veel stichtelijkheid in gebruik genomen. „De Wekker“ geeft er een uitvoerig relaas van, en besluit:

Ds Van Ree ging nu in dankgebed voor. Na het zingen van Ps. 72: 11 en het uitspreken van den zegen ging de gemeente overvoldaan huiswaarts.

Overvoldaan.

Natuurlijk, dat heb je zoo van die veronderstelde wedergeboorte.

Overvoldaan.

Natuurlijk, dat heb je zoo bij de morphineering der zielen.

Hoeveel roode stemmen meer volgenden keer?

Hoe is dat dan?

Men maakt tegenwoordig, ondanks de verdraagzaamheid, en den samenwerkingslust van een deel van onze pers en Docent Van der Schuit, speciaal christelijke gereformeerde scholen. „God“ is blijkbaar bezig, ook die scholen „groot te maken“; pluriformiteit en wat daar verder volgt; men herinnert zich de klanken wel. Artikel 2 van het reglement der vereniging luidt volgens „De Wekker“:

Art. 2. Grondslag. Zij (de vereniging) heeft tot grondslag de onveranderlijke waarheid van Gods Woord en erkent, dat de zuivere belijdenis daarvan is uitgedrukt in de drie Formulieren van Eenigheid, zooals die door de Christelijke Gereformeerde Kerk worden verstaan en verklaard.

Zou er niet een man ergens in een of anderen gemeenteraad wezen, die eens publiek en officieel laat vragen om een afschrift van de ten dage der oprichting aanwezige kerkelijke uitspraken, waaruit blijkt, hoe de 3 formulieren door de Chr. Geref. kerk worden „verstaan en verklaard“?

Wie draagt vrucht?

Dr Gunning schrijft in „Pniel“:

Ik mag óók wel eens lachen over de gemakkelijheid waarmee af en toe menschen, die van het saamgestelde leven van een publicist geen flauw benul hebben, deze moeilijkheden „oplossen“. ...toch drukken zij mij. Ik schrijf deze regels in een geheel Roomsche streek. Het wemelt hier van kloosters. Eén is er, waar het bijzonder streng moet zijn en waar de nonnetjes niets doen dan bidden en mediteeren. Ik benijd ze niet, maar ik weet toch niet of het leven bijv. van een toneelrecensent of van een dagbladreporter zooveel vruchtbaarder is.

De vraag is te herleiden tot de andere: wat is ge hoorzaamheid? Ambt?

Hoe een nieuwe bijbelvertaling ontvangen wordt.

In het „Amsterdamsch Bijblad“ van „De Stroom“ (vrijzinnig) schrijft Ds F. Dijkema:

Volgens opdracht van het Nederlandsch Bijbelgenootschap wordt thans gewerkt aan een nieuwe bijbelvertaling. Prof. Grosheide, één der mannen, wien de taak werd opgedragen, heeft op de laatste vergadering van het Bijbelgenootschap te Amsterdam daarover het een en ander meegedeeld in een lezing getiteld: „Hoe een nieuwe Bijbelvertaling ontvangen wordt“. En hij geeft daarop allereerst het antwoord, dat de ontvangst doorgaans slecht is. De massa immers vraagt niet om een nieuwe vertaling. Zij is immers niet op de hoogte van nieuwe ontdekkingen en terwijl de deskundigen weten, dat een vertaling verouderd is, is haar dit onbekend. Maar bovendien is zij vertrouwd met de oude vertaling: de oude taal heeft

voor h
troft h
Deze
lijk st
onvers
het des
hen, d
bespeu
Even l

Maar
ook de
gold va
Vertall
opvatti
van de
richtte
aangel
beschi
Wilt
Blijft

zoo dic
hem, E
Vertalin
gevoerd
de zoog
Staten-V
meerder
het ver
sterdam
worden
dit aan
Eerst vi
de rede
voorraad
sterdam
de nieuw
verlies
het niet
zou zijn
Prof. G
vertaling
vertrouw
blijken t
en dat d
besluiten
hangt a
verkelijk
gehouden
van den
kerkelijke
uitsluiten
tekst sta
recht va
Tot zoove
M.I. heeft
doen. O.m.
onjuist is, d
wie de Sch
om heen te

In „De St
over den he
kend is, en
meedeelt „zij
werking van
„Opwaartsch
Indien d
dige bijdr
schillen va
van „Opw.
vullen me
Leendertse
tevens van
kenning d
vriende r
Ik geloof h
argument in
tot de orthod
des Heeren“

Wat ik jar
thans in ande
bode“ hier ee
te schrijven...

We lezen
aanhaltende
blijven in d
Ja zeker, er
diep treurig
weg was om
den Koning
zotte; maar i
mogelijk te l
nodige toes
gehaald: „Di
rusten, wach
des geloofs
„Die geloof
menschen m
halen op een
terzeer daa
iets voor valt
zoo iets doe
aanhaling va
van Petrus i
daar wordt
leren: „Die
Trouwens in
geloof, zal z
David zegt:
uwe geboden